

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35201
Nom	Història del dret
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	9.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1303 - Grau de Dret	Facultat de Dret	1	Anual
1921 - Programa Doble Titulació ADE-Dret	Dobles Títols Facultat de Dret - Facultat d'Economia	1	Anual
1922 - Programa Doble Titulació Dret-Ciències Polítiques i AA.PP.	Facultat de Dret	1	Primer quadrimestre
1923 - Programa Doble Titulació Derecho-Criminología	Facultat de Dret	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1303 - Grau de Dret	4 - Història del Dret	Formació Bàsica
1921 - Programa Doble Titulació ADE-Dret	2 - Assignatures optatives de primer curs	Optativa
1922 - Programa Doble Titulació Dret-Ciències Polítiques i AA.PP.	2 - Assignatures de formació bàsica	Optativa
1923 - Programa Doble Titulació Derecho-Criminología	2 - Assignatures de formació bàsica	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
VILLAMARIN GOMEZ, SERGIO EMILIANO	60 - Dret Financer i Història del Dret

RESUM

L'assignatura Història del Dret forma part de les matèries bàsiques del Grau de Dret. Té una càrrega de 9 crèdits, amb una duració anual. Es pretén que l'estudiant adquireixca uns esquemes generals de comprensió sobre els drets presents en els territoris hispans al llarg de la història. S'incidirà especialment en els aspectes principals de les elaboracions de la ciència jurídica, el coneixement de les distintes fonts de creació en cada període historiogràfic i un acostament a algunes institucions jurídiques regulades per les dites fonts.

Part primera. Comprensió dels conceptes bàsics de l'assignatura. Què és història, dret, història del dret i quin abast té el terme espanyol. En segon lloc, es tracta de conèixer les direccions historiogràfiques principals tant de la història general com de la historiografia jurídica, en particular l'espanyola. També s'abordaran les qüestions generals imprescindibles que tenen a veure amb l'elaboració de treballs o assajos històric-jurídics així com la seua presentació (cita de bibliografia i fonts...)

Edat Mitjana. Anàlisi del Dret de l'Alta i la Baixa Edat Mitjana. Les relacions internobiliàries (feudo-vasallàtiques) i entre senyor i serf (feudo-senyorials). Haurà d'adquirir-se un coneixement genèric sobre l'expansió dels regnes cristians i les distintes realitats jurídiques que s'originen; açò suposa una mínima incursió en els principis del dret musulmà. Es fa especial insistència en la recepció del Dret comú. El Dret romà-justinianeu, el Dret canònic i el Dret feudal comú van suposar el substrat jurídic típic a Occident durant segles, amb diferències i matisos segons els territoris i les èpoques. Organització i funcionament de les universitats i creació de la ciència jurídica en les facultats de Dret, centres exclusius de formació dels juristes a partir del segle XII. Estudi d'alguns exemples de legislació local (dret de frontera) i territorial (Partidas castellanès i Furs de València). Finalment, trets generals del Dret mercantil en l'àrea del Mediterrani i en l'Atlàntic.

Edat Moderna. La irrupció de la monarquia absoluta, l'increment de la legislació reial i l'elaboració de les recopilacions en la Monarquia Hispànica. Esquema del Dret en els territoris ultramarins fins a la seua independència en el segle XIX. Breu aproximació a la debil·lustració espanyola i a alguns intents d'elaborar codis il·lustrats de la legislació. L'abolició del Dret foral públic dels territoris de la Corona d'Aragó i en particular l'abolició total del Dret valencià públic i privat. Finalment, es tracta de comprendre els canvis que en la ciència jurídica suposa la irrupció de l'humanisme jurídic, el racionalisme i les doctrines jurídiques de l'*usus modernus pandectorum*.

Edat Contemporània. Potser és la part més pròxima de l'assignatura a la nostra realitat jurídica, perquè en aquest període s'assenten les bases del Dret actual. Es tractarà de comprendre els principis generals del Dret des de la Revolució Burgesa, així com les normes principals (constitucions, codis, lleis especials i legislació no codificada).

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Cap requisit específic

COMPETÈNCIES

1303 - Grau de Dret

- Capacitat per analitzar, comprendre i exposar les qüestions jurídiques d'una font històrica.
- Capacitat per raonar jurídicament des dels distints sistemes dels drets històrics.
- Capacitat per comprendre les realitats jurídiques al llarg de la història.
- Capacitat per utilitzar les eines informàtiques per a la localització d'informació, la realització d'assajos i l'exposició pública de resultats o coneixements.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

CA. 1: Capacitat per a analitzar, comprendre i exposar les qüestions jurídiques d'una font històrica.

CA. 2: Habilitat per a raonar jurídicament des dels distints sistemes dels drets històrics.

CA. 3.: Detecció i comprensió de realitats jurídiques al llarg de la història per mitjà de l'anàlisi d'obres literàries i cinematogràfiques.

CA. 4.: Utilització de les eines informàtiques per a la localització d'informació, realització d'assajos i exposició pública de resultats o coneixements.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ

LLIÇÓ 1. CONCEPTE I HISTORIOGRAFIA JURÍDICA. Concepte d'Història del Dret. Una idea del dret. Historiografia jurídica. Les tres etapes de la Història. Concepte i classificació de fonts de coneixement.

2. EDAT MITJANA

LLIÇÓ 2. EL FEUDALISME Introducció.- Origen del feudalisme.- Estaments i classes socials.- Les relacions feudo-vasallàtiques.- Els camperols i la relació señorial.- El cas espanyol: Reconquesta i repoblació.- El feudalisme català i el feudalisme leonés-castellà.

LLIÇÓ 3. EL DRET EN L'ALTA EDAT MITJANA Cronologia i estat de les fonts.- Trets genèrics del dret en l'Alta Edat Mitjana.- Espanya cristiana: Catalunya. Lleó. Castella.- Els furs municipals.- El Fuero de Cuenca i el seu procés d'extensió. Classes socials.- El trànsit a la Baixa Edat Mitjana: el Fuero Juzgo i les seues concessions.

LLIÇÓ 4. EL DRET EN LA BAIXA EDAT MITJANA Trets genèrics del dret en la Baixa Edat Mitjana.- Els

orígens del poder reial.- L'organització de la Corona.-

LLIÇÓ 5. LA RECEPCIÓ DEL DRET COMÚ Introducció.- Els textos de la recepció.- Dret feudal i Dret canònic.- La dualitat del Dret comú.- El mètode dels juristes: tractament de les qüestions. Els autors i els gèneres literari-científics.- Les universitats medievals.- Models organitzatius.- L'extensió del Dret comú a la península ibèrica.

LLIÇÓ 6. ALFONSO X EL SAVI I EL DRET CASTELLÀ. La legislació de Fernan III.- Redacció i concessions de Fuero Real.- Els alçaments de 1272.- El tribunal reial i els seus plets.- El codi de Las Partidas.- L'Ordenament d'Alcalà i la integració del sistema normatiu castellà.

LLIÇÓ 7. ELS ORÍGENS DEL DRET VALENCIÀ. Conquesta i repoblació.- La Costum de València.- Furs de València: text i contingut; el procés d'extensió.- Vigència i prelació de fonts.- El Dret mercantil de l'àrea mediterrània: els consolats i el Llibre del Consolat de Mar.

3. EDAT MODERNA

LLIÇÓ 8. LA MONARQUIA ABSOLUTA. Límits cronològics.- La monarquia absoluta: burocràcia, exèrcit i hisenda.- La unificació de la Monarquia Hispànica. L'estructura territorial i els conflictes polítics.- El règim senyorial: A) Intervenció del monarca; B) Els senyorius a la Península.

LLIÇÓ 9. LA LEGISLACIÓ DE L'EDAT MODERNA. Trets generals.- Tipus de disposicions: forma de la norma i jerarquia.- Mecanismes de control legal.-

LLIÇÓ 10. LES RECOPILOCIONS. Les recopilacions de lleis: concepte, tipus i raons de les recopilacions.- Recopilacions castellanques: l'Ordenamiento Real de Alonso Díaz de Montalvo; la Nueva Recopilación; la Novísima Recopilación.- Les recopilacions en la Corona d'Aragó: la Corona i les recopilacions.- Recopilacions catalanes.- Recopilacions aragoneses.- Recopilacions valencianes.

LLIÇÓ 11. EL DRET D'ÍNDIES. Els justos títols de la conquesta.- Institucions i organització.- Les recopilacions indígenes.

LLIÇÓ 12. LA NOVA PLANTA I LES INSTITUCIONS BORBÒNIQUES. La guerra i l'abolició dels Furs de València.- L'Església i la noblesa.- Canvis institucionals.- Intents de devolució dels furs.- La Nova Planta a Aragó i Catalunya.

LLIÇÓ 13. DOCTRINES JURÍDIQUES I UNIVERSITAT. L'humanisme jurídic.- L'usus modernus pandectarum.- El Dret natural modern i els seus juristes.- Codis illustrats europeus i intents de codificació a Espanya.- Les universitats: models universitaris i nombre d'estudiants.- Decadència i facultats de Dret.

4. EDAT CONTEMPORÀNIA

LLIÇÓ 14. LA REVOLUCIÓ LIBERAL I EL DRET. Cronologia. La revolució i les seues causes. Canvi social i dret de propietat. Motius de la revolució a Espanya. El dret contemporani: lleis i principis.

LLIÇÓ 15. CONSTITUCIONS ESPANYOLES I. Estabilitat o canvi constitucional. Etapes de la nostra història constitucional: absolutistes i liberal(1808-1833). La Constitució de 1812. La consolidació liberal (1833-1868). L'Estatut Reial. Constitucions de 1837 i 1845.

LLIÇÓ 16. CONSTITUCIONS ESPANYOLES II. La Revolució Gloriosa, la Restauració i la crisi del sistema (1868-1931). La Constitució de 1869 i el projecte federal de 1873. La Constitució de 1876. La II República i el franquisme (1931-1975). Constitució de 1931. Idees constitucionals dels partits burgesos. L'estructura del poder a l'Espanya liberal.

LLIÇÓ 17. LA CODIFICACIÓ LIBERAL. El sentit dels codis liberals.- Codificació francesa i alemanya. Codificació a Espanya: revolució i codificació- La primera codificació liberal. Codificació mercantil. Codis moderats: el codi penal i el fracàs del projecte del codi civil. El codi civil de 1888-1889.

LLIÇÓ 18. BRANQUES DE L'ORDENAMENT JURÍDIC NO CODIFICADES. Orígens del Dret administratiu: l'administració pública, els seus orígens i principis organitzatius. L'organització administrativa. L'acció administrativa en els distints sectors. Orígens del Dret laboral. El treball en l'Antic Règim i el fi dels gremis. El moviment obrer. Primera legislació obrera. Segona etapa del Dret laboral.

LLIÇÓ 19. UNIVERSITAT I CIÈNCIA JURÍDICA. Societat i juristes. Universitats i facultats. La incessant reforma dels moderats. Revolució i Restauració. Un apunt sobre la ciència jurídica.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	90,00	100
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	50,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	30,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	225,00	

METODOLOGIA DOCENT

Classes presencials. És a dir, d'activitat en l'aula habitual de l'assignatura o del grup. Aquestes hores es distribuïran de la manera següent:

Classes teòriques: El professor exposarà i explicarà aquells elements fonamentals que deuen guiar els estudiants en l'estudi i comprensió del tema en qüestió. L'estudiant, per la seua banda, ha de comprometre's activament en el procés d'aprenentatge per mitjà de la lectura, prèvia a l'explicació del professor, o en classe, en funció de l'organització del temps docent, d'aquells materials, manuals, monografies o textos proporcionats o indicats prèviament.

Activitats aplicades: En elles s'aprofundirà, a través de materials diversos (textos històrics i/o historiogràfics, jurídics, pel·lícules o documentals, debats, etc), en aquells aspectes que es consideren més importants o significatius dels temes. Aquestes classes seran participatives. La preparació i participació en les activitats aplicades seran obligatòries i objecte d'avaluació. Les sessions s'aprofitaran per a anar introduint i habituant l'estudiant en el maneig d'aquells materials i tècniques propis de la disciplina històrica i historicojurídica.

Activitats complementàries.

Es programaran dins de l'activitat docent, activitats específiques de l'assignatura o de caràcter interdisciplinari o transversal, en coordinació amb els grups de la mateixa assignatura o amb altres assignatures, que ajuden a l'aprofundiment en alguns temes o problemes que es consideren d'interés. Per a les dites activitats es disposarà de l'organització docent i administrativa adequada i seran valorades oportunament en el marc del procés d'aprenentatge. Es realitzaran fora de les hores presencials en els horaris especialment dedicats a elles. Es proposa la visita guiada a l'edifici històric la Universitat de València en el carrer de la Nau, la visita al Reial Col·legi Seminari del Corpus Christi de València, així com una visita guiada a l'Arxiu del Regne de València. Es podrà organitzar l'assistència a alguna conferència o seminari amb ocasió d'algun esdeveniment o congrés històric que es puga celebrar per la Universitat de València.

Activitats dirigides.

Com a reforç a l'activitat realitzada en classe es programaran pel professor una sèrie d'activitats dirigides a l'alumne que poden consistir en lectures prèvies o complementàries, direcció de treballs, etc.

Assistència a tutories no programades.

Els estudiants d'un grup podran assistir a les hores d'atenció a estudiants que té programades cada professor, per a realitzar consultes sobre qualsevol tema o aspecte relacionat amb l'assignatura i, si és el cas, el treball que estiga realitzant.

Primer quadrimestre 20/21

La realització de les activitats complementàries fora del centre dependran de la seua viabilitat sanitària.

Els professors converteixen en virtuals les seues tutories almenys en el 50% de les hores previstes, sense perjudici d'augmentar aquest percentatge de manera individual fins a aconseguir el 100% de les mateixes si es considerara oportú.

Per a tots aquells estudiants vulnerables o afectats, s'adaptarà la metodologia a les següents activitats no presencials:

- Treballs individuals assignats.
- Tutories per videoconferència.
- Desenvolupament de projectes individuals
- Altres (a especificar)

AVALUACIÓ

L'avaluació final de l'assignatura es realitzarà d'acord amb els següents percentatges:

- Examen parcial, no obligatori, en el primer quadrimestre, i final en el segon (oral/és o escrit/s): fins al 70%.
- Dinàmiques d'aprenentatge actiu en classe i activitats dirigides; proves objectives i treballs d'estudi previ; i activitats complementàries un mínim del 30%.

Per a superar l'assignatura l'alumne ha d'obtenir, al menys, un 50% del percentatge assignat a l'examen o exàmens (orals o escrits).

Primer quadrimestre 20/21

Es permetrà que estudiants amb situacions especials (persones vulnerables o amb situacions que no els permeten assistir a classe) puguin realitzar la EC sense inconvenients. Així mateix, els qui valoren l'assistència a classe seran flexibles amb aquestes situacions.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- PESET, M. y otros, Historia del derecho, Valencia, 2004.
- TOMÁS Y VALIENTE, F., Manual de Historia del Derecho Español, 4ª ed., Madrid, 1983.
- CLAVERO, B., Manual de historia constitucional de España, 3ª ed., Madrid, 1992.
- CLAVERO, B., GACTO, E., ALEJANDRE, J. A., Temas de historia del derecho, Sevilla, 1977-79.
- CORONAS GONZÁLEZ, S., Manual de Historia del Derecho Español, Valencia, 1996.
- ESCUADERO, J. A., Curso de historia del derecho. Fuentes e instituciones político-administrativas, Madrid, 1985.
- GARCÍA GONZÁLEZ, J., Historia del derecho español. Introducción y exposición cronológica, Valencia, 1979.
- Historia del derecho español, II, Textos, Valencia, 1977.

MONTAGUT I ESTRAGUES, T. y MALUQUER DE MOTES I BERNET, C.J., Història del Dret Espanyol, Barcelona, 1997.

PÉREZ PRENDES, J. M. Y AZCÁRRAGA, J. DE, Lecciones de Historia del Derecho Español, 3ª ed., Madrid, 1997.

LORENTE, M. Y VALLEJO, J., Manual de Historia del Derecho, Valencia, 2012

Complementàries

- J.Mª Puyol Montero, Un balance de 25 años de historiografía histórico-jurídica en España (1973-1998)

MASFERRER, A., OBARRIO, J.A., Textos de Historia del Derecho. Con cuestiones para su análisis y comentario. Dykinson, 2009

HESPAHNA, A. M., História das instituições. Epocas medieval e moderna, Coimbra, 1982.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts

Docència Híbrida:

Els continguts es mantenen en els termes previstos inicialment en la guia acadèmica.

Docència NO presencial:

Es manté el que es disposa per a la docència híbrida.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Docència Híbrida:

Es mantenen els paràmetres de la guia ordinària.

Docència NO presencial:

Es mantenen els paràmetres establits per a la docència híbrida.

3. Metodologia docent

Docència híbrida:

Quan ho imposen les condicions sanitàries, aquesta assignatura s'adaptarà al model de docència híbrida establert per la Facultat de Dret, mitjançant el qual s'impartiran classes teoricopràctiques presencials en setmanes discontinües per a l'estudiant. Per a això es procedirà per la Secretaria de la Facultat a la divisió del grup en tants subgrups com siga necessari, impartint-se docència a l'aula, en l'horari establert per a l'assignatura, a un dels subgrups en cada setmana d'acord amb el calendari establert per la Facultat, podent preveure's per als altres:

- prioritàriament, seguiment de la classe a través de VIDEOCONFERÈNCIA síncrona; de no ser possible, es gravarà i posarà a disposició perquè puga visionar-se en qualsevol moment de la setmana.
- treball autònom, teòric o pràctic, guiat i tutoritzat pel professorat, proposat a través de vídeos, presentacions locutadas, esquemes, material escrit, lectures pautades...

Les tutories individuals o col·lectives es desenvoluparan mitjançant el correu institucional o a través de les eines d'aula virtual; en cas de realitzar-se presencialment es respectaran totes les mesures de seguretat i higiene. Les activitats complementàries es duran a terme preferentment en modalitat no presencial a través del format webinar.

Docència NO presencial:

Quan, d'acord amb les instruccions de les autoritats sanitàries i universitàries, l'evolució de la pandèmia no permeta impartir l'assignatura en model de docència híbrida, aquesta assignatura passarà a impartir-se de forma no presencial per a tot l'alumnat en les mateixes condicions indicades per a la part de docència no presencial del sistema híbrid. Les previsions sobre tutories i activitats complementàries d'aquesta última a dalt indicats seran també aplicables.

Durant el mes de febrer de 2021 se seguirà aquest model docent no presencial, que s'adequarà a les previsions de la Instrucció de la Rectora de 28 de gener de 2021 i als "Ajustos en el document d'adaptació de les titulacions de grau de la Facultat de Dret de la Universitat de València en el segon quadrimestre del curs 2020/2021 a causa de la crisi sanitària causada per la pandèmia per COVID-19. Aquest model serà revisat i adaptat, si escau, a les instruccions rebudes per la Facultat i per la Universitat en funció de l'evolució de les circumstàncies.

4. Avaluació

Docència híbrida:

L'avaluació es manté en els termes previstos inicialment en la guia acadèmica. L'examen final de l'assignatura serà presencial (complint sempre la normativa d'aforament i distància interpersonal, per al que se seqüenciarà en dos torns si és necessari), en tant no es dispose normativament el contrari.

Docència NO presencial:

L'avaluació es manté en els termes previstos inicialment en la guia acadèmica. L'examen final de l'assignatura serà presencial (complint sempre la normativa d'aforament i distància interpersonal, per al que se seqüenciarà en dos torns si és necessari), en tant no es dispose normativament el contrari.

5. Bibliografia

Com a complement a la bibliografia establida en la guia ordinària, pot accedir-se als següents materials online: <https://correa.blogs.uv.es/materiales/>. Tot això es completarà amb els materials específics que els professors pugen a la disposició dels alumnes a través d'Aula Virtual.